

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 2 februari 1943 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor.

(3:e och 4:e avd.)

I propositionen nr 1 ha under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, till behandling upptagits här nedan under punkterna 1—4 angivna spörsmål (se statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1943).

1. Avlönings- och omkostnadsanslagen m. m. Enligt planen för *löneregleringsarbetet* inom statsförvaltningen skulle detta innefatta jämväl en revision av de till avlöningsreglementena hörande tjänsteförteckningarna. En del av denna revision har genomförts vid 1942 års riksdag, då på grundval av framlagda sakkunnigförslag en översyn av civila avlöningsreglementets tjänsteförteckning, huvudsakligen vad angår befattningar inom lönegraderna A 1—A 29, ägt rum.

Vad angår revisionen av tjänsteförteckningarna i övrigt erinras i statsverkspropositionen om att 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga den 18 juni 1942 avgivit ett betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser byråchefs- och rådstjänster m. m. (SOU 1942: 30). Betänkandet har varit föremål för remissbehandling, men ansetts med hänsyn till det nuvarande ekonomiska läget icke böra upptagas till prövning vid årets riksdag.

I ett särskilt betänkande, avgivet den 21 november 1942 (SOU 1942: 46), ha 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga framlagt förslag angående revision av tjänsteförteckningen för civilförvaltningen i vad angår tjänstebemärkingar och förteckningens uppställning. De sakkunniga ha därmed slutfört sitt utredningsuppdrag. Betänkandet har remitterats till vederbörande myndigheter för avgivande av yttrande. De i betänkandet framlagda förslagen torde icke hinna underställas 1943 års riksdag.

Beträffande revision av tjänsteförteckningen för statens sinnessjukhus pågår särskild sakkunnigutredning.

Frågan om en särskild sakkunnigberedning för revision av den vid militära avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen är fortfarande beroende på övervägande.

Utöver revisionen av tjänsteförteckningarna äro vissa andra löneregleringsfrågor aktuella. Sålunda erinras om att fjolårets riksdag fastställt huvud-

grunderna för en omorganisation av domsagoförvaltningarna, avsedd att genomföras från och med budgetåret 1943/44. I samband härmed föreligga jämväl frågor om lönereglering för viss icke-ordinarie personal vid hovrätterna och viss personal vid vattendomstolarna. Närmare förslag i nu berörda ämnen äro avsedda att föreläggas 1943 års riksdag.

Enligt förslag i statsverkspropositionen skola vissa befattningshavare med avlöning från luftfartsfonden inordnas under civila icke-ordinariereglementet.

Inom försvarsdepartementet tillkallade sakkunniga ha utarbetat förslag till ändrade bestämmelser angående försvarsväsendets reservstater samt angående personal i arméns, marinens och flygvapnets reserver. Dessa förslag innefatta bland annat reglering av avlöningsförhållandena för ifrågavarande personalgrupper.

Slutligen har förslag till definitiv lönereglering för lärare vid de högre kommunala skolorna utarbetats av särskilda sakkunniga och befinner sig efter remissbehandling under fortsatt beredning för att underställas årets riksdag.

De senare årens löne- och kristilläggsregleringar ha beträffande den personal, som icke är inordnad å löneplan utan avlönas med arvoden, i viss mån motsvarats av tid efter annan vidtagna *arvodesregleringar*. Därvid ha beträffande åtskilliga arvoden, som varit förenade med dyrtidstillägg, företagits omräkningar i syfte att borttaga dyrtidstilläggen. På detta sätt ha dyrtidstilläggen å arvoden inom civilförvaltningen blivit i det väsentliga avvecklade. För närvarande pågår utredning om en rationalisering av det militära arvodesväsendet. Avsikten är att om möjligt underställa årets riksdag förslag i detta ämne.

För arvodespersonal med stadigvarande anställning ha under krigsåren i viss begränsad utsträckning företagits uppräknningar av arvodena för att bereda kompensation för levnadskostnadsstegringen. Den ytterligare levnadskostnadsstegring, som ägt rum efter det grunderna för dylika omräkningar prövades vid fjolårets riksdag, har icke ansetts böra föranleda förslag till innevarande års riksdag om förnyad uppräkning. En sådan uppräkning har nämligen icke ansetts stå i överensstämmelse med de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken sådana dessa bringats i tillämpning i årets budgetarbete.

Det vid 1942 års riksdag beslutade förstataligandet av vägväsendet, vilket är avsett att genomföras från och med år 1944, kommer att medföra inordnande av nya personalgrupper bland de statliga befattningshavarna. Förslag i dessa hänseenden äro avsedda att föreläggas årets riksdag. Likaledes innebär domsagoförvaltningens omorganisation övergång till statsanställning för vissa personalgrupper. I övrigt har uppförandet av *nya befattningar* i personalförteckningarna respektive höjning av medelsanvisningen för personalökning i riksstatsförslaget begränsats till det fåtal undantagsfall, där krisförhållandena eller nytillkomna arbetsuppgifter och liknande särskilda omständigheter gjort förstärkning av personalorganisationen oundviklig.

De restriktioner i fråga om återbesättande av befattningar, som genomförts i anslutning till det inom statsförvaltningen pågående besparingsarbetet

(kungörelsen den 3 januari 1941, nr 5), ha lett till att *vakanssättning* i viss utsträckning kommit att ske inom olika förvaltningsgrenar. Liksom under innevarande budgetår ha de vakanta befattningarna fått kvarstå i personalförteckningarna, i den mån fråga endast varit om en av det finansiella läget betingad temporär vakanssättning, varemot de avlöningsbelopp, som inbesparas genom vakanssättningen, frånräknats vid anslagsberäkningen. Det sistnämnda gäller även de avlöningsbelopp, som antagits komma att inbesparas genom tjänstledigheter.

Fjolårets riksdag bemyndigade Kungl. Maj:t att i enlighet med av chefen för finansdepartementet i 1941 års statsverksproposition angivna riktlinjer under innevarande budgetår medgiva *överskridande av vissa poster i avlöningsstaterna*, nämligen maximerade poster såväl till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, som till avlöningar till icke-ordinarie personal. Bemyndigandet innebar en förlängning av ett motsvarande för budgetåret 1941/42 lämnat bemyndigande, som hade funnits påkallat dels med hänsyn till de särskilda avlöningskostnaderna för personal, som inkallats till militärtjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering, dels ock med hänsyn till att den omläggning av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningarnas myndigheter, som genomfördes från och med sistnämnda budgetår, medförde en överflyttning till förenämnda maximerade anslagposter av vissa avlöningskostnader, som tidigare belastat förslagsvis beräknade poster.

En ytterligare förlängning av bemyndigandet har ansetts påkallad. Med stöd av numera vunnen erfarenhet förordas emellertid, att bemyndigandet lämnas utan tidsbegränsning.

Medelsanvisningen under myndigheternas *omkostnadsanslag* har för de senaste budgetåren varit strängt begränsad med hänsyn till det finansiella läget. Under budgetarbetet har i denna del eftersträfvats att i möjligaste mån hålla den nuvarande kostnadsramen. Sådana förslagsvis beräknade utgiftsposter, vilkas belastning icke eller endast i begränsad mån kan påverkas av besparingsåtgärder, t. ex. kostnaderna för bränsle, lyse och vatten, ha upptagits till vad som kan antagas motsvara den väntade belastningen. De ifrågasvarande posterna ha som regel beräknats med utgångspunkt från nuvarande priser och, vad angår bränslekostnaderna, med hänsyn till bränsleförbrukningen under en vinter med mera normala temperaturförhållanden än som förelågo under budgetåret 1941/42; bränsleposterna ha alltså icke upptagits till belopp motsvarande den faktiska belastningen under sistnämnda budgetår. Principen att anslagsberäkningen skall grundas på nu gällande priser har gällt även utspisningskostnader för olika anstalter.

De år 1942 genomförda ändringarna i bestämmelserna om reseersättningar ha nödvändiggjort höjning av ett flertal anslagposter till dylika ersättningar.

Vad i övrigt angår obetecknade eller av Kungl. Maj:t maximerade utgiftsposter, såsom posterna till övriga expenser för eget behov, ha höjningar i medelsberäkningen endast i undantagsfall ägt rum och då huvudsakligen för att täcka kostnaderna för en förutsedd utvidgning av verksamhetens omfattning.

I syfte att underlätta statsmyndigheternas strävanden att begränsa sina anskaffningskostnader har Kungl. Maj:t den 27 november 1942 bemyndigat statens industrikommission att dels tillhandagå myndigheterna med upplysningar i frågor om upphandling av inventarier och viss annan kontorsmateriel, dels ock, efter eget beprövande på grundval av framställningar från vederbörande myndigheter, utsträcka sin nuvarande upphandlingsverksamhet för krisorganens räkning till att omfatta jämväl andra statsorgans behov av omförmälda varuslag (Svensk författningssamling 1942: 910).

Under den i omkostnadsstaterna förekommande anslagsposten till sjukvård m. m. ingå bl. a. ersättningar åt verksläkare. Det allmänna spørsmålet om verks- och tjänsteläkarinstitutionerna har endast blivit provisoriskt löst genom de bestämmelser, som meddelats år 1939 angående verksläkare vid den civila statsförvaltningen och år 1940 angående tjänsteläkare vid försvarsväsendet. Det har emellertid hittills icke ansetts lämpligt att upptaga berörda spørsmål till slutlig reglering. Enär det syntes erforderligt att avvakta ännu någon tids erfarenhet, innan frågan om verks- och tjänsteläkarinstitutionerna upptages till nytt övervägande, ha de nuvarande bestämmelserna i ämnet ansetts böra få gälla även under nästa budgetår.

I fråga om *besparingsarbetet och riksstatsförslaget* framhålles att flera av besparingsberedningens framställningar även i årets statsverksproposition behandlas vid vederbörande punkter å de olika huvudtitlarna, varjämte ett flertal anslag, som beröras av beredningens undersökningar, blivit utbrutna.

I en del fall äro besparingsberedningens förslag avsedda att föranleda enbart åtgärder i administrativ ordning. Sålunda ha bland annat vid vissa affärsverk besparingsresultat uppnåtts genom åtgärder vidtagna av verksledningarna i samarbete med besparingsberedningens sakkunniga.

Beträffande sambandet mellan besparingsberedningens arbete och budgetbehandlingen har i övrigt framhållits, att besparingsåtgärder, som under arbetets gång finnas möjliga, i stor utsträckning kunna omedelbart genomföras, även om de beröra anslag å riksstaten och icke tagits i beräkning vid bestämmandet av dessa. Den omständigheten att vissa anslag, som kunna komma att beröras av besparingsarbetet, likväl gjorts till föremål för definitiva anslagsäskanden, behöver således icke innebära uppskov till ett senare budgetår med genomförandet av besparingsförslag avseende dessa anslag.

Vid sidan av besparingsberedningen arbeta alltjämt vissa andra organ med likartade uppgifter. Särskilt erinras om den verksamhet, som utövas av statens krisrevision samt av de civila och militära byggnadsutredningarna. De av krisrevisionen vunna besparingarna inom försvarsväsendet ha, liksom tidigare, icke kunnat komma till uttryck i anslagsberäkningarna, emedan de i hudsak taga formen av en effektivisering i användningen av anvisade medel.

2. Anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. I riksstatsförslaget till nästa budgetår upptagas kommittéanslagen i ett flertal fall till höjda belopp, och i propositionen nr 2 äskas å tilläggsstat förstärkningar av vissa av de för innevarande budgetår anvisade anslagen. Vid bifall till dessa

förslag kommer ramen för fredsanslagen till utredningsändamål att väsentligt överskridas. Utvecklingen belyses närmare av en i statsverkspropositionen intagen tablå.

Av tablå framgår, att ökningen för nästa budgetår i förhållande till fredsnivån väsentligen faller på försvars-, social- och ecklesiastikdepartementens kommittéanslag. Stegningen uppgår för dessa tre departement till sammanlagt 410,000 kronor och förklaras väsentligen av de betydande utgifter som betingas av utredningar i samband med genomförandet av den nya försvarsorganisationen, socialvårds- och befolkningsutredningarna samt utredningen om skolväsendets organisation.

3. Anslag till anläggningsarbeten m. m. I riksstaten för löpande budgetår skedde avvägningen av anslagen till anläggningsarbeten med den återhållsamhet som det finansiella läget och bristen på arbetskraft ansågs kräva. Såsom framgår av översikten över det ekonomiska läget i finansplanen för nästa budgetår har knappheten på arbetskraft och material under år 1942 undergått en allvarlig skärpning, som föranlett införandet bland annat av arbetsförmedlingstvång för byggnadsarbeten. Den granskning av olika arbetens angelägenhetsgrad som i samband därmed blivit nödvändig har för de statliga arbetenas del och beträffande större privata företag anförtrotts åt en särskild beredning, byggnadsberedningen. Denna har utövat sin granskningsrätt under ordförandeskap av chefen för handelsdepartementet såsom föredragande i statsrådet i ärenden angående företrädesrätt till arbetskraft för ifrågavarande arbeten. En central granskning av planerade anläggningsarbeten i denna eller andra former är avsedd att bibehållas.

Vid byggnadsberedningens granskning har det visat sig nödvändigt att i åtskilliga fall begränsa de statliga eller med statsmedel finansierade investeringarna icke oväsentligt under riksstatens nivå. Därvid har en förskjutning av den relativa omfattning, i vilken olika intressen blivit tillgodosedda, icke kunnat undvikas.

I viss mån ha möjligheterna att anpassa den statliga eller statsfinansierade anläggningsverksamheten efter marknadsutvecklingen begränsats därigenom, att statsmakternas beslut om anvisande av anslag stundom redan föranlett därav berörda myndigheter och institutioner till åtaganden som verkat bindande vid den nya prövningen.

Utformningen av riksstatsförslaget för nästa budgetår har i vad avser anslagen till anläggningsarbeten skett under beaktande av det ändrade läget på arbetsmarknaden och av riskerna för en fortsatt eller ökad knapphet på byggnadsmaterial. Behovsprövningen har sålunda ytterligare skärpts och medel äskats endast för arbeten, som även under förutsättning av fortsatta svårigheter måste komma till stånd inom en nära framtid. Det har dock icke ansetts möjligt eller lämpligt att begränsa anslagsanvisningarna till de arbeten som under nu rådande förhållanden med visshet samtliga skulle tillåtas komma till stånd. En sådan anslagsbegränsning skulle nämligen icke lämna något utrymme för en jämkning i planerna eller för utnyttjandet av en lätt-

nad i arbetsmarknadsläget eller materialförsörjningen. Detta betyder givetvis, att det byggnadsprogram för vilket medel äskas icke kommer att i sin helhet realiseras, om förutsättningarna för anläggningsverksamheten förbli lika ogynnsamma som nu. Det är av vikt att detta beaktas av de av anslagen berörda myndigheterna och institutionerna, så att anslagsanvisningarna icke tagas till intäkt för åtgärder, som kunna begränsa utrymmet för en senare, eventuellt ytterligare skärpt prövning av de olika företagens lämplighet med hänsyn till marknadsläget.

Eftersom anslagsanvisningarna med den förordade uppläggnings sannolikt komma att gå utöver den ram, som man kommer att kunna acceptera under nästa budgetår, skulle man med tillämpning av nuvarande anslagsteknik ha att motse en ytterligare ökning av reservationerna på kapitalbudgeten. En sådan ökning som redan skett i betydande omfattning är mycket missvisande, eftersom överhuvud inga äkta medelsreservationer förekomma för kapitalbudgetens del; reservationerna innebära ju endast att den av riksdagen fastställda anslagsramen icke till fullo utnyttjats men däremot icke att verkliga inkomster i motsvarande mån föreligga fonderade. Det har ansetts lämpligt att undanröja denna oklarhet och att samtidigt understryka den begränsade räckvidd, som statsmakternas beslut om anslagsanvisning på kapitalbudgeten enligt vad nyss anförts äga, genom en justering av anslagsformen. I samråd med riksräkenskapsverket har sålunda beteckningen reservationsanslag för kapitalbudgetens del helt slopats. Medelsanvisningarna avses i stället skola ske å obetecknade investeringsanslag; termen har valts för att skilja anvisningarna å kapitalbudgeten från de obetecknade anslagen å driftbudgeten. Vid redovisningen komma i enlighet härmed inga reservationer att upptagas utan i stället endast att angivas till hur stor del de av riksdagen lämnade investeringsbemyndigandena kvarstå outnyttjade. Med avseende å Kungl. Maj:ts förfoganderätt över investeringsanslagen böra gälla samma regler som för reservationsanslagen å driftbudgeten (jfr 1928 års riksdags skrivelse nr 20). Kungl. Maj:t har hemställt om riksdagens bemyndigande härtill.

Den ändrade anslagsbeteckningen anses lämpligen böra i budgetredovisningen för budgetåret 1943/44 genomföras även för äldre reservationsanslag å kapitalbudgeten. Vid budgetårets början ingående reservationer böra i enlighet härmed upptagas såsom outnyttjade bemyndiganden och i förekommande fall tillgodoräknas motsvarande för budgetåret anvisade investeringsanslag.

Den föreslagna omläggningen av anslagsutformningen på kapitalbudgeten aktualiserar en vid 1938 års riksdag behandlad fråga om ändrade grunder för medelsanvisningen å denna del av riksstaten (prop. nr 199, statsutskottets utl. nr 137). Ett genomförande av de därvid diskuterade principerna — som i huvudsak avsågo att ett enda anslag skulle anvisas för var och en av de statliga fonderna och att de olika investeringarna skulle redovisas såsom särskilda poster å stater för dessa anslag — har av olika skäl icke ännu kommit att genomföras. Förslaget anses kräva ytterligare prövning.

4. För flera huvudtitlar gemensamma anslagsberäkningar. Beträffande ersättning till fastighetsfonderna har departementschefen redogjort för vederbörande myndigheters härutinnan verkställda beräkningar. Förslag till stater för fonderna för nästa budgetår äro avsedda att framdeles föreläggas riksdagen. I statsverkspropositionen ingå beräknade förslag till dylika stater ävensom till ersättningsanslag.

I fråga om ersättning till statens domäners fond för upplåten mark har departementschefen angivit vilka kronoegendomar som för närvarande redovisas i enlighet med de av 1939 års riksdag godkända grunderna för redovisning av sådan egendom, vilken disponeras för vissa ändamål, främmande för domänstyrelsens verksamhet. Utredning pågår om utsträckt tillämpning av denna redovisningsform.

För närvarande utgår rörligt tillägg till befattningshavare, som äro underkastade civila och militära avlöningsreglementena samt manskapsavlöningsreglementet, ävensom till vissa andra befattningshavargrupper och grupper av pensionärer.

I gällande riksstat äro utgifterna för rörligt tillägg beräknade efter 15 procent, till vilken procentsats det rörliga tillägget är maximerat enligt gällande avlöningsbestämmelser. Även i riksstatsförslaget för budgetåret 1943/44 ha utgifterna för rörligt tillägg beräknats efter 15 procent.

För nästa budgetår räknas med att dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. fortfarande bör beredas befattningshavare, som icke berörts av de under senare år genomförda lönereglerna, däri inbegripna även sådana som förklarar sig icke vilja övergå på ny stat.

Med hänsyn till den utredning angående förbättring av vissa äldre tjänstepensioner, som beröres vid anmälan av tolfte huvudtiteln, har frågan om grunderna för dyrtidstillägg å tjänstepensioner ansetts först längre fram böra underställas riksdagen.

Vad åter angår bestämmelserna om dyrtidstillägg och procentuellt tillägg åt befattningshavare och familjepensionärer ifrågasattes icke någon ändring. Den av 1942 års riksdag för budgetåret 1942/43 beslutade maximeringen av dessa tillägg till visst indextal (skriv. nr 16) skulle alltså gälla även för nästa budgetår (jfr även prop. nr 286 till 1940 års lagtima riksdag och samma riksdags skriv. nr 399).

Dyrtidstilläggsanslagen under andra och fjärde huvudtitlarna ha med hänsyn till föreliggande frågor om lönereglerna upptagits i riksstatsförslaget med allenast beräknade belopp. Å tolfte och fjortonde huvudtitlarna ha de anslag, från vilka dyrtidstillägg åt tjänstepensionärer skola utgå, av skäl som nyss angivits likaledes upptagits med endast beräknade belopp.

Förslag om anvisande eller beräkning av anslag till dyrtidstillägg under de olika huvudtitlarna framställas av vederbörande departementschefer. Beträffande befattningshavare och pensionärer vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar ha utgifterna för dyrtidstillägg liksom hittills ansetts böra utgå från de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestridas.

Ett särskilt *kristillägg* — med för närvarande 16 procent — utgår till och med det första kvartalet 1943.

Förslag om reglering av kristilläggen för tiden efter första kvartalet 1943 avses att efter överläggningar med tjänstemännens organisationer under den närmaste tiden föreläggas riksdagen. Anslagsbehovet påverkas av vissa förestående lönerregleringar och organisationsändringar. Bland annat gäller detta kristilläggsanslagen under andra och sjätte huvudtitlarna, som påverkas av lönerregleringen för domsagoförvaltningen m. fl. förvaltningsgrenar samt förstatligandet av vägväsendet. Förslagsanslagen till kristillägg ha i statsverkspropositionen uppförts med allenast beräknade belopp, motsvarande kostnaderna under ett år för kristillägg å 16 procent enligt hittills gällande grunder.

Utskottet.

De i årets statsverksproposition avhandlade, för flera huvudtitlar gemensamma frågorna avse, såsom av den lämnade redogörelsen närmare framgår, dels avlönings- och omkostnadsanslagen m. m., dels anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, dels anslag till anläggningsarbeten m. m., dels ock för flera huvudtitlar gemensamma anslagsberäkningar.

Beträffande *avlönings- och omkostnadsanslagen m. m.* har Kungl. Maj:t vid prövningen av föreliggande anslagsäskanden iakttagit stor återhållsamhet i fråga om nya utgiftsändamål.

De riktlinjer för budgetarbetet, för vilka närmare redogjorts i statsverkspropositionen, föranleda icke annat uttalande från utskottets sida än att utskottet finner välbetänkt, att försiktighet i nuvarande ekonomiska läge iakttages i de hänseenden, varom här är fråga. Till den närmare beräkningen av medelsbehovet för de olika utgiftsändamålen kommer utskottet att taga ställning vid sin detaljbehandling av avlönings- och omkostnadsanslagen.

Liksom i fjol har Kungl. Maj:t hemställt om förlängning av bemyndigandet att medgiva överskridande av de i avlöningsstaterna genom riksdagens beslut maximerade posterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och till avlöningar till icke-ordinarie personal. Därvid har emellertid föreslagits att bemyndigandet icke såsom tidigare skulle avse allenast ett budgetår, utan gälla tills vidare.

Enligt utskottets mening torde behov av ytterligare förlängning av berörda bemyndigande föreligga. Utskottet anser sig emellertid icke kunna biträda förslaget om förlängning utan tidsbegränsning. I överensstämmelse med vad vid tidigare riksdagar varit fallet, bör bemyndigandet i stället lämnas för allenast nästa budgetår.

Från finansdepartementet har till utskottet överlämnats en redogörelse rörande det sätt, varpå det för föregående budgetår gällande bemyndigandet utnyttjats av Kungl. Maj:t. Utskottet, som kommer att beakta nämnda redogörelse vid prövningen av de särskilda anslagsfrågorna, förutsätter, att riksdagen jämväl framdeles kommer att hållas underrättad om de åtgärder, som i anledning av lämnade bemyndiganden vidtagas.

Av den i statsverkspropositionen intagna redogörelsen för *kommittéansla-*

gen framgår, att dessa anslag med de förstärkningar, som äskats å tilläggsstat, för innevarande budgetår komma att uppgå till ett sammanlagt belopp av över 2.5 miljoner kronor. De för nästa budgetår äskade beloppen uppgå sammanlagt till något över 2 miljoner kronor. Utskottet, som i annat sammanhang upptager de olika anslagsäskandena, vill här allenast framhålla angelägenheten av att ifrågasvarande utgifter i möjligaste mån begränsas.

Beträffande anslag till *anläggningsarbeten* har i statsverkspropositionen framhållits, att det byggnadsprogram, för vilket medel äskas, icke kommer att i sin helhet realiseras, om förutsättningarna för anläggningsverksamheten förbli lika ogynnsamma som nu. Utskottet vill understryka vad därvid anförts om vikten av att de av anslagen berörda myndigheterna och institutionerna beakta nämnda förhållande, så att anslagsanvisningarna icke tagas till intäkt för åtgärder, som kunna begränsa utrymmet för en senare, eventuellt ytterligare skärpt prövning av de olika företagens lämplighet med hänsyn till marknadsläget.

Den föreslagna ändrade formen för medelsanvisningar å kapitalbudgeten avser, att anslagen å nämnda budget icke som hittills skett skola anvisas som reservationsanslag utan som obetecknade investeringsanslag, dock med rätt för Kungl. Maj:t att alltfört förfoga över anslagen efter hittills gällande grunder. Den nya anslagsbeteckningen anses böra i budgetredovisningen för nästa budgetår genomföras även för äldre kapitalökningsanslag. Åtgärden förestavas av en önskan att undgå bokföring av reservationer å kapitalbudgeten. Ifrågakommande belopp skulle i stället redovisas såsom outnyttjade bemyndiganden och i förekommande fall tillgodoräknas motsvarande för budgetåret anvisade investeringsanslag. Då medelsreservationer i egentlig mening icke kunna förekomma på kapitalbudgeten synes förslaget välbetänkt. Utskottet tillstyrker därför, att bemyndigande lämnas Kungl. Maj:t att enligt för reservationsanslag gällande regler förfoga över obetecknade investeringsanslag intill utgången av tredje budgetåret efter det, för vilket anslagen sist blivit i riksstaten uppförda.

Under rubriken för *flera huvudtitlar gemensamma anslagsberäkningar* har departementschefen behandlat frågor avseende ersättning till fastighetsfonderna, ersättning till statens domäners fond för upplåten mark samt vidare frågor angående rörligt tillägg, dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. och kristillägg. Beträffande frågan om kristillägg kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande. Vad departementschefen anført beträffande övriga nu omförmälda spörsmål föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag besluta, att det Kungl. Maj:t för budgetåren 1941/42 och 1942/43 lämnade bemyndigandet att medgiva överskridande av genom riksdagens beslut maximerade anslagsposter till arvoden och särskilda

ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, eller till avlöningar till icke-ordinarie personal skall efter utgången av budgetåret 1942/43 äga fortsatt giltighet för budgetåret 1943/44;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt för reservationsanslag gällande regler förfoga över obetecknade investeringsanslag intill utgången av tredje budgetåret efter det, för vilket anslagen sist blivit i riksstaten uppförda;

b) medgiva, att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare och familjepensionärer under budgetåret 1943/44 må i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1943 förordade grunder utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t;

c) besluta, att utgifterna för dyrtidstillägg skola beträffande befattningshavare och pensionärer vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar utgå av de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestridas;

III. besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet i övrigt i förevarande utlåtande anfört.

Stockholm den 2 februari 1943.

På statsutskottets vägnar:

CONRAD JONSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Torsten Ström*, *Lindström*, *Sven Larsson*, *Heiding*, *Magnusson*, *friherre De Geer*, *Björkman*, *Åqvist* och *Nisser*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Persson* i Falla, *Isacsson*, *Hansson* i Rubbestad, *Persson* i Tidaholm, *Holmdahl*, *Nilsson* i Steneberg och *Pettersson* i Dahl.
